Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τότες ἐπολοήθηκεν ἡ γλυκομανιεράτη
κ' ἐφάνην μου 'ς τὰ χέρκα της πὼς τὸν τουνιὰν ἐκράτει.

γλυκομανίζω Κῶς.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ α ν ί ζ ω*.

Ἐκδηλῶ ὀργήν, μανίαν, κατὰ τρόπον ἤπιον, οἱονεὶ γλυκύν: Αἴνιγμ.

Ἀνάμεσα 'ς τὰ δυὸ βουνὰ κυρὰ γλυκομανίζει
καὶ σὰν ἔρτη μέσ' 'ς τὰ στενά, φυσᾷ καὶ μπουμπουνίζει (ἡ πορδή).

γλυκομάννα ἡ, Κρήτ. Ἤπ. (Ἰωάνν. Κοκκιν. κ.ἀ.) — É. Legrand, Chansons, 234 Μ. Στεφανίδ. εἰς Λαογρ. 10 (1929), 200 Μ. Γ. Παππᾶς εἰς Ν. Ἑστ. 1 (1927), 95 *γλυκόμαννα* Πελοπν. (Δημητσ.) *γλυκομάννια* Ἐρεικ. Κέρκ.(Ἀργυρᾶδ. Αὐχιόν. Καρουσ. Κασσιόπ. Περουλ. Ραχτ. Ρόδ. Σιν. κ.ἀ.) Μαθράκ. Ὀθων. — Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημώδ. ὀνομ. φυτ., 46 — Λεξ. Δημητρ. *γλυκόμαγνα* Κέρκ. — Χελδρ. - Μηλιαρ., αὐτόθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ ά ν ν α*.

1) Ἡ λίαν ἀγαπητή, λίαν προσφιλής, οἱονεὶ γλυκεῖα μήτηρ ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Καλὰ μοῦ τό 'πε ἡ μάννα μου, ἡ γλυκομάννα μου,
μὴν ἀγαπήσῃς, γιέ μου, ποτέ σου κοπελιὰ
É. Legrand, Chansons, 234.

Μάννα μου, γλυκομάννα μου, καὶ μᾶς ποῦ μᾶς ἀφίνεις; Κρήτ. **2)** Τὸ φυτὸν Βήχιον τὸ σιτοφάγον ἢ χαμαιλεύκη (Tussilago farfara) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae), τὸ ὁποῖον ἔχει θεραπευτικὰς ἰδιότητας, κυρίως διὰ τὴν ἐπούλωσιν πληγῶν Ἐρεικ. Ἤπ.(Ἰωάνν.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. Αὐχιόν. Καρουσ. Κασσιόπ. Περουλ. Ραχτ. Ρόδ. Σιν. κ.ἀ.) Μαθράκ. Ὀθων. Πελοπν. (Δημητσ.) — Μ. Στεφανίδ., ἔνθ' ἀν. Γ. Παππᾶ εἰς Ν. Ἑστ. 1 (1927), 95 Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημώδ. ὀνομ. φυτ., 46—*Λεξ.* Δημητρ.: *Τὴ γλυκομάννια τὴ βάζομε 'ς τὸ βιζιγάδι* Ρόδ. *Ἀδὶ καὶ γιὰ γλυκομάννια ἐβάζαμε σέσκουλο 'ς τὸ βιζιγάδι* αὐτόθ. *Ἔτρεχε μὲ τὴ Μαρίνα πάνω ἀπὸ τὰ λιβάδια... 'ς τὰ νερά, γιὰ νὰ βροῦν πεντάνευρα καὶ γλυκομάννες, γιὰ νὰ κλείσῃ ἡ πληγὴ* Γ. Παππᾶ, ἔνθ' ἀν. Συνών. *β η χ ά ν ι, χ α μ ο λ ε ύ κ α*.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γλυκομάννια* καὶ ὡς τοπων. Μαθράκ. **3)** Εἶδος ἀγρίου γλυκανήσου Ἤπ. (Κοκκιν.)

γλυκομάννακος ἐπίθ. Πελοπν. (Ἀργολ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ν ν ά κ ι*.

Ποικιλία ἐλαίας, τῆς ὁποίας ὁ καρπὸς ἔχει γλυκεῖαν γεῦσιν: *Γλυκομάννακη ἐλιά. Γλυκομάννακο λάδι.*

γλυκομαντάρινο τό, ἐνιαχ. *γλυκομανδάρινο* Κάλυμν. *γλυκομαντόρινο* Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ν τ α ρ ί ν ι*.

Εἶδος *μ α ν τ α ρ ι ν ι ο ῦ* μὲ πολὺ γλυκεῖαν γεῦσιν ἔνθ' ἀν.: *Ἐμάζωξα οὔλα τὰ γλυκομαντόρινα καὶ τώρα θὰ φύγω* Γαργαλ.

γλυκομαντζουράνα ἡ, Ἰων. (Κρήν. Σμύρν.) Κρήτ. Μεγίστ. Σκῦρ. *γλυκοματζουράνα* Κρήτ. (Πεδιάδ. κ.ἀ.) *γλυκομαζουράνα* Χίος.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ν τ ζ ο υ ρ ά ν α*.

Θωπευτικὴ προσωνυμία, συνήθως μὲν τῆς μητρός, ἐνίοτε δὲ καὶ νεάνιδος ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Κι ἂν σὲ ρωτήξ' ἡ μάννα σου, | ἡ γλυκομαντζουράνα σου Ἰων. (Σμύρν.)

Ξυπνᾷ καὶ πάει 'ς τσῆ μάννας τση, | 'ς τσῆ γλυκοματζουράνας τση Κρήτ. (Πεδιάδ.)

Κ' ἐγὼ φιλῶ τὴ μάννα τους, | τὴ γλυκομαζουράνα τους Χίος.

γλυκομαντηλίδα ἡ, ἐνιαχ. *γλυκομανδελίδα* Δονοῦσ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ν τ η λ ί δ α*.

Τὸ ποώδες φυτὸν Ἀνθεμὶς ἡ ὑψηλοτάτη (Anthemis altissima) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae).

γλυκομαριὰ ἡ, Πάρ.—Δ. Δημάδ., Ζιζάν. Θεσσαλ.ἀγρ., 6 καὶ 18 Π. Γενναδ., Λεξικ. Φυτολογ., 1035-36 Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημώδ. ὀνόμ. φυτ., 55—*Λεξ.* Δημητρ. *γλυκομαργιὰ Λεξ.* Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *Μ α ρ ι ά*, διὰ τὸ βλ. *Μ α ρ ί α*.

Τὸ φυτὸν Χόνδρυλλα ἡ βρουλλοειδὴς (Chondrylla juncea) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae) ἔνθ' ἀν. Συνών. *κ α ρ κ ο κ ρ ο ύ ξ ι, κ ό λ λ α, κ ο λ λ η τ σ ί δ α τ ο ῦ ἀ μ π ε λ ι ο ῦ, κ ο λ λ ι ά, κ ο λ λ ῖ ν α, μ α σ τ ι χ ι ά, τ σ ο υ κ ν ί δ α, χ ό ν τ ρ ο ς*.

γλυκομάρμαρο τό, ἐνιαχ. *γλυκουμάρμαρου* Μακεδ. (Δαμασκην.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ ά ρ μ α ρ ο*.

Εἶδος σχιστολίθου λίαν εὐλαξεύτου.

γλυκομάρουλο τό, Ἀθῆν. Κρήτ. Πάρ. κ.ἀ. — Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.[2], 85.294 *γλυκουμάρ'λου* Στερελλ. (Εὐρυταν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ρ ο ύ λ ι*.

Μ α ρ ο ύ λ ι μὲ γλυκεῖαν γεῦσιν, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *π ι κ ρ ο μ ά ρ ο υ λ ο*, ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. φρ. *Ἔφαγε τὰ γλυκομάρουλα, θὰ φάῃ καὶ τὰ πικρομάρουλα* (ἐπὶ τῶν ἀναποφεύκτων λυπηρῶν συνεπειῶν εὐαρέστου ἀπολαύσεως) ἐνιαχ. Ἡ παροιμ. φρ. εἰς παραλλ. ἐνιαχ.

γλυκομάρονο τό, Σῦρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ρ ό ν ι*, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ Ἰταλ. marrone.

Εἶδος σύκου χρώματος λευκοῦ καὶ σχήματος προσομοιάζοντος πρὸς τὸ τοῦ καστάνου.

γλυκομαρῶνα ἡ, Σῦρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ α ρ ῶ ν α*.

Εἶδος συκῆς, ἡ ὁποία παράγει σῦκα λευκὰ ὅμοια πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ καστάνου: *Ἡ γλυκομαρῶνα ἔχει πιὸ ἀραιὰ κλαδιὰ καὶ πιὸ μεγάλα φύλλα ψαλιδωτά.*

γλυκομασῶ Εὔβ. (Βρύσ.) Ἤπ.(Ριζοβ.) Κρήτ.(Πεδιάδ. Χαν. κ.ἀ.) *γλυκομασάω* Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ. Ξηροκ.) *γλυκομασιῶ* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ α σ ῶ*.

Μασῶ κάτι κατὰ τρόπον εὐχάριστον, αἰσθανόμενος οἱονεὶ γλυκύτητα Ἤπ. (Ριζοβ.) Κρητ. (Πεδιάδ. Χαν. κ.ἀ.) Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ. Ξηροκ.): *Τὸ σκυλλάκι γλυκομασεῖ τὸ ψωμὶ* Κρήτ. *Ποῦ νὰ βρῇς νὰ θερίσῃς πικρολούπινα! Τὰ*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχουνε γλυκομασήσει ὅλα οἱ γίδες Καρδαμ. *Τὰ γλυκομασήσανε ὅλα ὅσα βρήκανε μέσ' 'ς τὸ τσῆπο μου Ξεχώρ. Γλυκομασοῦσε σὰ δὸ χοῖρο αὐτόθ.* || Ἄσμ.

Τὸ μόσκο κάνω καφαλτὶ καὶ τὴ γανέλα γιόμα,
τὴ ζάχαρη γλυκομασῶ καὶ σὲ φιλῶ 'ς τὸ στόμα

(*καφαλτὶ* = κολατσιὸ) Κρήτ.

Κι ἂ' δὲ δοῦ πηαίναν ἄθρωπο νὰ δὸ γλυκομασήσῃ,
σταλιὰ νερὸ δὲν ἤφινε τὴ χώρα νὰ ποτίσῃ

Πεδιάδ. **β)** Μασῶ κάτι κατὰ τρόπον ἤπιον, *μ α λ α κ ὸ ν* Εὔβ. (Βρύσ.): Ἄσμ.

Τὰ σίδερα γλυκομασῶ, τὰ τζάμια καταπίνω,
τὴ φούρκα βάνω 'ς τὸ λαιμό, μ' ἀλήθεια δ' σ' ἀφίνω.

γλυκομάτης ὁ, Κεφαλλ.—Σ. Σκίπ., Ἀπέθαν., 54. Σ. Δάφν., Ν. Ἑστ. 21 (1937), 443— *Λεξ.* Γαζ. *γλυκουμάτ'ς* Σαμοθρ. *λυκόματος* Κεφαλλ.— *Λεξ.* Πρω. Δημητρ. Θηλ. *γλυκόματη* Ι. Πολέμ., Ἐξωτ., 31 Γ. Δροσίν., Ἑστ. 21 (1886), 63.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ τοῦ οὐσ. *μ ά τ ι.*

1) Ὁ ἔχων οἱονεὶ γλυκεῖς ὀφθαλμούς, εὐχάριστον, ἤπιον βλέμμα ἔνθ' ἀν.: *Ὁ Ἠλίας τοῦ παππᾶ ἤτανε γλυκομάτης κ' ἤξερε νὰ τὰ λέῃ ὅμορφα τὰ λόγια του* Σ. Δάφν., ἔνθ' ἀν. || Ποιήμ.

Χίλια φλουριὰ σοῦ δίνω 'γὼ γιὰ νὰ τὴν ἀγοράσω,
γιατ' εἶν' ἡ νιὰ γλυκόματη κι ὅ,τι νὰ πῇς ἀχρήζει

Γ. Δροσίν., ἔνθ' ἀν.

Μὲ τῆς στροφῆς τὸ χείμαρρο | σὰ γλυκομάτα πήδηξεν ἡ γνώμη
καὶ σάλεψαν καὶ φτερουγίσανε | σὰν τὰ πουλλιὰ οἱ νόμοι

Σ. Σκίπ., ἔνθ' ἀν.

Ἔρχετ' ἡ πρώτη, ἡ γλυκόματη,|τὴν ἔρμη κλίνη ἀντικρύζει
στρέφει γλυκὰ τὰ ματάκια της|καὶ τὸν θωρεῖ καὶ δακρύζει

Ι. Πολέμ., ἔνθ' ἀν. **2)** Ὁ ἔχων ἡδονικοὺς ὀφθαλμούς, φιλήδονον ἔκφρασιν *Λεξ.* Πρω. **3)** Εἰρωνικῶς, ὁ ἔχων ἄγριον βλέμμα Σαμοθρ.

γλυκοματιάζω Κουφονήσ.—Α. Πάλλ., Ταμπουρ. καὶ κόπαν., 65 — *Λεξ.* Πρω. Δημητρ. *γλυκομαθχιάζω* Μῆλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ α τ ι ά ζ ω.*

Προσβλέπω τινὰ μὲ γλυκό, φιλόφρον, συμπαθὲς βλέμμα: Ποίημ.

Ἄχ, νιὰ μὲ τόσο νάζι, | τήρα τὸ χάρο ποὺ περνᾷ
καὶ σὲ γλυκοματιάζει

Α. Πάλλ., ἔνθ' ἀν. **β)** Προσβλέπω τινὰ ἐρωτικῶς, τρυφερῶς Κουφονήσ. Μῆλ. — *Λεξ.* Δημητρ.: *Ὅλο γλυκοματιάζουνε οἱ δυό τους* Κουφονήσ. *Τώρα κι ἀδιμιλεῖ καὶ τσὶ κοπελιὲς γλυκομαθχιάζει* Μῆλ. *Ἡ μαύρη τζη ἡ μοῖρα τὴν ἄβωξε καὶ τὸν ἐγλυκομάθχιασε* (*ἄβωξε* = παρώθησε) αὐτόθ. *Νὰ συμμαζώξῃς τὴ θυγατέρα σου, γιατὶ γλυκομαθχιάζει τὰ κοπελιαράκια* (=τοὺς ἐφήβους) αὐτόθ.

γλυκοματίζω Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ α τ ί ζ ω.*

1) Προσβλέπω τινὰ μετὰ γλυκύτητος Μεγίστ. Συνών. *γ λ υ κ ο μ α τ ι ά ζ ω* **1α**. **2)**Προσβλέπω τινὰ ἐρωτικῶς Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σύμ.: *Φαίνεταί μου πὼς γλυκοματίζουνε τοῦτοι* Ἀπύρανθ. *Ὅλη μέρα γλυκομάτιζες πάλι σήμερα αὐτόθ. Καλὸ γοπέλι 'ναι, μόνου γλυκομάτισέ του αὐτόθ. Ἐμένα, Θιλιππῆ, λέει το τὸ καραμάνιμ'μου καὶ νὰ σκοτώσω ἀκόμη ἄμ-μα τσακ-κώσω καένα νὰ γλυκομ-ματίτζῃ τὴ γυναῖκαμμου* (ἐμένα Φιλιππῆ τὸ λέει ἡ ἀποφασιστικότης μου καὶ νὰ σκοτώσω ἀκόμη κανένα, ὅταν τὸν πιάσω ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ ρίχνῃ ἐρωτικὲς ματιὲς στὴ γυναῖκα μου) Σύμ. Συνών. *γ λ υ κ ο μ α τ ι ά ζ ω* **1β**.

γλυκοματοῦσα ἡ, ἐπιθ. θηλ. Νίσυρ. Πελοπν.—Γ. Ψυχάρ., Τὰ δυὸ ἀδέρφ., 18 — Ἀθηνᾶ 37 (1925), 194.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γ λ υ κ ο μ ά τ η ς.*

Ἡ ἔχουσα οἱονεὶ γλυκεῖς, ἤτοι συμπαθεῖς ὀφθαλμοὺς ἔνθ' ἀν.: *Μιὰ γυναικίτσα κοντή, ξανθή, γεμόσαρκη, γλυκοματοῦσα καὶ κόκκινη, ποὺ περνοῦσε γιὰ ὄμορφη* Γ. Ψυχάρ., ἔνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Πόσο πουλᾶς τὴν ὄμορφη καὶ τὴ γλυκοματοῦσα;

Νίσυρ.

Δὲν εἶδανε τὰ μάτια μου τέτοια γλυκοματοῦσα,
τέτοια ζαχαρομίλητη καὶ γαϊτανοφρυδοῦσα

Πελοπν.

γλυκόμαυρος ἐπίθ. ἐνιαχ. Οὐδ. *γλυκόμαυρου* Μακεδ. (Βογατσ. Βόιον)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ *μ α ῦ ρ ο ς.*

Ποικιλία σταφυλῆς χρώματος μέλανος καὶ γλυκείας γεύσεως ἔνθ' ἀν.: *Σταφύλια γλυκόμαυρα* Βογατσ.

γλυκομεθῶ Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 98 Μ. Μαλακάσ. εἰς Ἀνθολ. Η. Ἀποστολ., 216 Κ. Μπατσ., Ἁλιευτ., 30 — *Λεξ.* Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ ε θ ῶ.*

Μεθύσκω καὶ μέσ. μεθύσκομαι οἱονεὶ μετὰ γλυκύτητος, ἠρεμίας *Λεξ.* Δημητρ.: *Γλυκομεθοῦσε 'ς τὴν ταβέρνα μὲ τοὺς φίλους του.* **β)** Μεταφ., προκαλῶ, ἐπιφέρω γλυκεῖαν μέθην, ἐπὶ εὐαρέστου θέας, σκέψεως ἢ ἀκούσματος ἔνθ' ἀν.: *Τό 'να τους τὸ μάτι τό 'χουνε ὅλο παράπονο γυρισμένο πρὸς τὸ φεγγάρι, τοῦτο τὸ πλανερὸ ἄστρο, ποὺ γλυκομεθυσμένους τοὺς ἔσπρωξε 'ς τὸ χαμὸ* Κ. Μπαστ., ἔνθ' ἀν. || Ποιήμ.

Καθὼς μὲ τὰ λεῖα ὄνειρα γλυκομεθάει ὁ ψάλτης

Φ. Πανᾶς, ἔνθ' ἀν.

Κ' ἡ ἄρπα μὲ τὸν ἦχο της | ποὺ σὲ γλυκομεθοῦσε,
μὰ κρύφια σοῦ χτυποῦσε | θανάτου μουσικὴ

Μ. Μαλακάσ., ἔνθ' ἀν.

γλυκομειδιῶ *Λεξ.* Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ ε ι δ ι ῶ.*

Μειδιῶ ἡδέως, φιλοφρόνως.

γλυκομελάγχολος ἐπίθ. ἐνιαχ. Θηλ. *γλυκομελάχολη* Κ. Παρορ., Ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ δειλ., 61.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *γ λ υ κ ὰ* καὶ τοῦ ρ. *μ ε λ α γ χ ο λ ῶ,* παρὰ τὸ ὀπ. καὶ *μ ε λ α χ ο λ ῶ.*

Ὁ μετὰ γλυκύτητος μελαγχολικὸς ἔνθ' ἀν.: *Τὸ γλωσσίδι της σὰν κάτι νὰ λέῃ, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ σκορπᾷ 'ς τὸν ἀέρα τὶς γλυκομελάχολες ἁγιες μελῳδίες.*

γλυκομελαχρινὸς ἐπίθ. Σ. Σκίπ., Ἀπέθαντ., 40 *γλυκομελάχρινος* Πελοπν. (Βάλτ. Γαργαλ. κ.ἀ.) — Σ. Δάφν., Ν. Ἑστ. 18 (1935), 1047.

Ἐκ τῶν ἐπίθ. *γ λ υ κ ὸ ς* καὶ *μ ε λ α χ ρ ι ν ό ς.*

Ὁ ἔχων ἁπαλόν, οἱονεὶ γλυκὺ μελαχρινὸν χρῶμα ἔνθ' ἀν.:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ